

feladatainak. Számos könyvtár elszakadt a gyakorlati élettől, rosszul elégíti ki a dolgozók politikai, termelési, szépirodalmi, tudományos-műszaki és tájékoztató irodalom iránti igényeit. A könyvtárakban sok elavult, tudományos és gyakorlati jelentőségét veszített irodalom halmozódott fel, de ugyanakkor hiányzanak a jó könyvek olyan fontos ismeret-ágak köréből, mint a gépesítés, automatizálás, gyártás-technológia; rendkívül kevés az irodalom a mezőgazdaság időszerű kérdéseiről, a kiemelkedő tapasztalatokról; nincs elég könyv a nagy tömegeket foglalkoztató szakmákban dolgozó emberek részére.

Számos könyvtárban rossz az olvasószolgálat, nem jól használják fel azt a sokféle lehetőséget, amellyel eljuttatható a könyv az olvasóhoz, nincsen megszervezve a tájékoztatás az új beszerzésekről, rendkívül gyenge a bibliográfiai ismeretek népszerűsítése a lakosság körében, kivált a tanulók és egyetemi hallgatók között. Ennek azután az a következménye, hogy a lakosság jelentős része elcsúszkál a könyvtári szolgáltatásoktól, nem kapja meg a szükséges támogatást egy-egy könyv önálló tanulmányozásához.

Komoly fogyatékoságok vannak a bibliográfiai munkában. A kiadásra kerülő bibliográfiák gyakran nincsenek kapcsolatban a kommunizmus építésének gyakorlati szükségleteivel, távolról sem felelnek meg a műszaki haladás, a termelés komplex gépesítése és automatizálása, a dolgozók eszmei-politikai és műszaki-tudományos színvonala emelése terén támasztott követelményeknek. Rendkívül kevés bibliográfia jelenik meg a különböző olvasó kategóriák számára a tudomány, a technika, a termelés konkrét kérdéseiről, majdnem teljesen hiányoznak a legnagyobb tömegeket foglalkoztató szakmákban dolgozó emberek részére a bibliográfiák. Ugyanakkor nem ritka az azonos kérdésekről megjelenő azonos típusú bibliográfiák kiadása sem, ami felesleges párhuzamosságot idéz elő, szétforgácsolja a munkaerőt és az állam pénzét.

Sok könyvtár pénzügyi és műszaki bázisa elégtelen. Egyes könyvtáraknak nincsen saját épülete, nincsenek olvasótermei, s így alkalmatlan helyiségekben, magánházakban nyertek elhelyezést. Sok könyvtárban nincsen elég asztal, szék, katalógusfiók, polc. Sok nagykönyvtár felszerelése elavult, lassan vezetik be a könyvtári munkafolyamatok gépesítését és automatizálását. Nem fordítanak elegendő figyelmet arra, hogy könyvtárakat építsenek

pénzügyi alapjaiból.

Rossz a könyvtárosok kiválasztása és képzése. Az állami közművelődési könyvtárak dolgozóinak több mint 70 százaléka nem rendelkezik semmiféle könyvtárosi szakképzettséggel, nincsen megszervezve a tudományos-műszaki, a főiskolai- és a szakkönyvtárosok képzése, nagyfokú a könyvtári dolgozók ide-oda hullámozása és csereberélése.

A fenti komoly fogyatékok arról tanuskodnak, hogy a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma, a Szovjetunió Felső- és Középfokú Szakoktatási Minisztériuma, a szövetséges köztársaságok oktatás- és művelődésügyi minisztériumai, a Szovjetunió Szakszervezetének Központi Tanácsa, valamint igen sok párt-, tanácsi, szakszervezeti és komzomol-szervezet nem irányítja kellőképpen a könyvtárügyet, nem támogatja kellő mértékben a könyvtárakat pénzügyi és műszaki bázisuk fejlesztésében, az olvasókkal való kapcsolatuk erősítésében, a káderek kiválogatásában és nevelésében. A társadalom kevés helyet kap a könyvtári munka kérdéseinek megoldásában, a könyvtári tanácsok szerepe még mindig jelentéktelen; ezek nem gyakorolnak lényeges hatást a dolgozóknak a könyvekkel való ellátására.

Az SzKP KB azt javasolta a szövetséges köztársaságok kommunista pártjai központi bizottságainak, a határterületi, megyei, városi és járási pártbizottságoknak, a szövetséges köztársaságok minisztertanácsainak, a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának, a szövetséges köztársaságok művelődésügyi és oktatásügyi minisztériumainak, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Állami Tudományos és Műszaki Bizottságnak, a Szovjetunió Felső- és Középfokú Szakoktatási Minisztériumának, a Szovjetunió Szakszervezete Központi Tanácsának, valamint a helyi tanácsi szervezeteknek, küszöböljék ki a fent említett fogyatékokat a könyvtárak munkájából, tegyék meg a szükséges intézkedéseket munkájuk gyökeres megjavítására, hassanak oda, hogy a könyvet felhasználják a szovjet emberek kommunista tulajdonságainak kifejlesztése érdekében. El kell érni, hogy a könyvtárak a politikai, általános műveltségi, mezőgazdasági és szakmai ismeretek tömegpropagandájának valóságos központjai és a pártszervezetek támaszai legyenek a dolgozók kommunista nevelésében.

Az SzKP KB úgy véli, hogy a könyvtárak fő feladata a XXI. párt-

Kommunista Párt és a szovjet kormányzat politikájának és határozatainak magyarázata, aktív segítségnyújtás a pártnak és az államnak a szovjet emberek fokozott kommunista öntudatra való nevelésében, a kulturális és műszaki színvonal emelésében. A könyvtárak nyujtsanak segítséget a munkásoknak, a kolhozparasztoknak és az értelmiségnek ahhoz, hogy tökéletesedjenek ismereteik, kialakuljon esztétikai izlésük, hogy elsajátítsák a tudomány és a technika vívmányait, valamint a legjobb munkamódszereket, támogassák a könyvtárak az ifjuság politechnikai képzését és magas színvonalu erkölcsi tulajdonságaik kifejlesztését. Szélesebb körben kell megszervezni a könyvpropagandát, jobban kell feltárni és felhasználni a könyvállomány kincsait, hozzáférhetőkké kell azokat tenni minden állampolgár számára, és elő kell mozdítani - elsősorban a tanulóifjuság körében - annak fokozott felhasználását; segíteni kell az olvasónak az irodalom kiválogatásában és a kiválasztott könyvek önálló tanulmányozásában.

A szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, a határterületi, megyei pártbizottságok, a szövetséges köztársaságok minisztertanácsai, a Dolgozók Küldöttéi Tanácsának határterületi és megyei végrehajtó bizottságai, a Szovjetunió Szakszervezetei Központi Tanácsa, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Állami Tudományos és Műszaki Bizottság, a Szovjetunió Felső- és Középfoku Szakoktatási Minisztériuma és a helyi népgazdasági tanácsok utasítást kaptak arra, hogy vizsgálják meg és oldják meg a könyvtárak pénzügyi és műszaki bázisának megjavításával kapcsolatos kérdéseket. A következő két-három év alatt fel kell kutatni azokat a lehetőségeket, amelyek révén a könyvtárak megfelelő helyiségekhez juthatnak, butorzattal és könyvtári felszereléssel kell őket ellátni.

Elismerést érdemel azoknak a kiváló kolhozoknak a kezdeményezése, amelyek felépítették saját jól berendezett könyvtáraikat és olvasótermeiket. A KB ajánlja a kolhozoknak, a fogyasztó- és termelőszövetkezeteknek, hogy ne csak az építkezésben nyujtsanak a könyvtáraknak segítséget, hanem az állomány gyarapításában, különösképpen ^{olyan} szakirodalom, tankönyvek, kézikönyvek, időszak kiadványok beszerzésében, amelyek segítséget adnak a növénytermelőknek, az állattenyésztőknek, a gépkezelőknek és a mezőgazdasági termelés más szakmunkáskategóriáinak.

Semmiféle intézkedés vagy eszköz nem használhatja fel a könyv-

tárak helyiségeit más célokra, nem telepítheti át a könyvtárakat rosszabb helyiségekbe.

Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogyan lehetne az alkalmatlan helyiségekben lévő könyvtárakat megfelelő helyiségekbe telepíteni, a különféle szervezetek és intézmények irodáinak összevonása révén.

A városok és lakónegyedek beépítési tervének készítésénél és jóváhagyásánál, valamint (munkástelepüléseken és faluhelyen épülő) kulturházak és klubok építésénél be kell tervezni a közművelődési könyvtárak helyiségeit is.

Hogy az üzemi- és gyári könyvtárakban a párhuzamos munkát el lehessen kerülni, valamint a rendelkezésre álló anyagi eszközöket ésszerűbben fel lehessen használni, a járási, városi, megyei és határterületi pártbizottságok, a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai a szakszervezeti és gazdasági szervezetekkel karöltve vizsgálják meg a különböző felügyeleti szervek kis könyvtárai egyesítésének kérdését - ha a könyvtárak kis távolságra vannak egymástól - valamint azokét a könyvtárakét, amelyek egyazon üzem, illetve intézmény területén vannak. Új könyvtárak szervezésénél figyelembe kell venni a megfelelő lakosságszámot, valamint azon vállalat, illetve intézmény állami jelentőségét, amely mellett könyvtárat kívánnak szervezni. A kevés lakosu községekben, a meglévő státusok és a rendelkezésre álló hitelkeretek, valamint a szükségletek figyelembevételével, fiókökönyvtárakat, vándorkönyvtárakat és kölcsönző állomásokat kell felállítani. A munkába a társadalom széles rétegeit, a háziasszonyokat, az ifjúságot is be kell vonni. Módszertani segítséget a helyi kulturális szervek nyújtsanak, ugyanők biztosítsák a könyvtárak munkájának koordinálását is.

A szövetséges köztársaságok minisztertanácsai dolgozzanak ki és hajtsanak végre olyan intézkedéseket, amelyek a helyi népgazdasági tanácsok, valamint a helyi ipar üzemiben biztosítják könyvtári berendezések, nevezetesen fém- és fapolcok, könyv- és katalógusszekrények és fiókok, butorzat szélesebb körű gyártását.

A helyi párt- és tanácsi szerveknek, a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának, a Szovjetunió Szakszervezetei Központi Tanácsának, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Állami Tudományos és Műszaki Bizottságnak, a

A Könyvtári-Figyelő digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban, 2016-ban a szakoktatási Minisz-

tériumának, a szövetséges köztársaságok művelődés- és oktatásügyi minisztériumainak azt javasolják, hogy biztosítsák az állomány gyarapítását és kiegészítését a könyvtárak profilja szerint a legujabb politikai, tudományos-műszaki, termelési, szépirodalmi, tájékoztató művekkel és szemléltető eszközökkel; tegyék meg a szükséges intézkedéseket az elavult kiadványok selejtezésére; szervezzék meg a felesleges példányok és a profilba nem tartozó irodalom szétszétását a megfelelő könyvtárak között, javítsák meg a könyvállomány forgási sebességét és a következő két-három évben oldják meg minden település, minden család könyvellátásának kérdését.

A KB célszerűnek tartja, hogy a könyvtárak mentesüljenek azoktól a szállítási és csomagolási költségektől, amelyek a könyvterjesztő vállalatoktól, illetve könyvtárellátótól való írásbeli rendelés következtében terheltek, és ez a könyvterjesztő vállalatok és könyvtárellátók forgalmi költségeit terhelje.

Hogy a könyvnek az olvasóhoz való eljutását maximális mértékben biztosítani lehessen, minden dolgozónak jogában áll bármely hatóság felügyelete alá tartozó könyvtárat használnia, a zárt típusú könyvtárak kivételével; helytelen ugyanis, ha a könyvtárak szolgálatait csak egyes vállalatok vagy hatóságok kereteire korlátozzák.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának feladata, hogy teremtsen rendet a könyvtárak új könyvekkel való ellátása terén, szabályozza a könyvtárellátók munkáját, tiltsa meg, hogy rendelés nélkül könyveket küldjenek a könyvtáraknak. Állandóan vegye figyelembe a könyvtárak véleményét és érdekeit a kiadói tervek összeállításánál és a könyvtári állomány gyarapításánál.

A kiadók és a "Szojuzkniga" kötelesek a könyvtáraknak idejében megküldeni a témák szerint összesített jegyzékeket és a következő évre szóló könyvrendelő nyomtatványokat.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma 1960-tól fogva kezdjen hozzá a szovjet sajtó öt évenként megjelenő összefoglaló bibliográfiáinak és a folyóiratcikkek bibliográfiájának évi kumulatív kiadásához.

A Szovjetunió Állami Nyilvános Tudományos-Műszaki Könyvtára, a központi tudományos-műszaki könyvtárak, az ágazati és szakkönyvtárak részére biztosítani kell a könyvtári feladatok digitalizálását. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban 2016-ban. A munka végzésének

területén a különböző olvasókatégoriák számára; meg kell szervezni a nagy tömegeket foglalkoztató szakmák dolgozói számára az új könyvekről szóló rendszeres tájékoztatást; biztosítani kell a tervszerű munkát a kurrens, retrospektív és témabibliográfiák készítése terén.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumára és a szövetséges köztársaságok művelődésügyi minisztériumaira az a feladat hárul, hogy módszertanilag irányítsák az ország könyvtárait és valamennyi felügyeleti hatóság, szervezet és kolhoz könyvtárának munkáját koordinálják.

A minisztériumok, a Szovjetunió Szakszervezeti Központi Tanácsa, a hatóságok és azok az egyéb szervezetek, amelyek könyvtárhálózáttal rendelkeznek, ellátják a hatáskörükbe tartozó könyvtárak irányítását és biztosítják a társadalom széleskörű részvételét a könyvtári munka megjavításában.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma, a Szovjetunió Szakszervezeti Központi Tanácsa, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Építésügyi Bizottság dolgozzon ki típus-terveket a közművelődési könyvtárak épületére, készítsen hozzávetőleges működési szabályzatot, állítson össze típus-jegyzéket a közművelődési könyvtárak berendezésére, állapítson meg egységes követelményeket valamennyi hatóság és szervezet könyvtári dolgozóinak minősítésére, valamint általános létszámnormákat és besorolást a különböző típusú állami és szakszervezeti közművelődési könyvtárak számára.

A könyvtári munka állami ellenőrzésének biztosítására a Szovjetunió Művelődési Minisztériumában, a már meglévő státusok keretén belül, Könyvtári Főfelügyeleti Szerv (Glavnaja bibliotecsnaaja inszpekckija.Ford.) létesül.

A Lenin Könyvtár feladata, hogy módszertani segítséget nyújtson valamennyi szovjet könyvtár számára és ezekkel konzultáljon a könyvtártudományi és bibliográfiai kérdésekben; a tudományos-műszaki könyvtárak viszonylatában ezt a feladatot az Állami Nyilvános Tudományos és Műszaki Könyvtár látja el.

A KB javasolja a párt-, tanácsi és szakszervezeti szerveknek, hogy döntő módon javítsák meg a könyvtárak irányítását, szélesebb körben vonják be a közvéleményt a könyvtári munkába, ill. a lakosság közötti könyvpropagandába, a könyvtári helyiségek berendezésébe és építésébe; fokozzák a könyvtári tanácsok szerepét, juttassanak azokban szerepet a párt-,

tanácsai és szakszervezeti aktíváknak, tanítóknak, az ipar és a mezőgazdaság szakembereinek, akik majd képesek lesznek arra, hogy a könyvtári munkát szoros kapcsolatba hozzák a gazdasági és kulturális építéssel és a dolgozók kommunista nevelésével.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma, a Szovjetunió Szakszervezetei Központi Tanácsa, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Állami Tudományos és Műszaki Bizottság egy hónapon belül tartozik kidolgozni és közzétenni a könyvtári tanácsokról szóló határozatot.

A KB azt javasolja a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának, a szövetséges köztársaságok művelődésügyi minisztériumainak és valamennyi kiadónak, hogy szervezzék meg a könyvek központi katalogizálását és osztályozását, lássák el a könyvtárakat olyan tan- és szemléltető anyaggal, amelyek segítik az olvasókat a könyvekkel való önálló foglalkozásban, a kézikönyvek, bibliográfiák és katalógusok használatában.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma, a szövetséges köztársaságok művelődésügyi minisztériumai, valamint más minisztériumok és hatóságok, párt-, tanácsai, szakszervezeti és komszomol szervek erősítsék meg a könyvtárakat jól képzett munkaerővel. Intézkedjenek - különösképpen a tudományos-műszaki, főiskolai és szakkönyvtárakba kerülő - közép- és felsőfoku végzettségű könyvtári dolgozók képzésének megjavítása érdekében. Tervezzenek tanfolyamokat és szemináriumokat a könyvtárosok eszmélet-politikai és szakmai továbbképzése érdekében.

A központi és helyi hírlapok és folyóiratok szerkesztősegei, a rádió és a televízió ismertessék a könyvtári munka tapasztalatait, határozott mértékben javítsák meg a könyvpropagandát. Rendszeresen közöljenek recenziókat és ismertetéseket a legfontosabb tudományágak eredményeiről és a termelési tapasztalatokról. Adják közre a legfontosabb irodalmi művekről szóló ajánló bibliográfiai jegyzékeket, valamint könyveket az egyes szakmákban dolgozó munkások és az ipar ill. a mezőgazdaság főbb ágazataiban foglalkoztatottak segítségére.

Eredeti cím: O szosztojanii i merah ulucsenija bibliotecsno go dela v sztrane.

Megjelent: Partijnaja Zsizn'. 1959. 20.sz. 25-29.p.

OSzK.ford.sz.: 2160.